

OPINA națională

Revistă săptămânală de informație, opinie și idei de larg interes național
editată de FUNDATIA "ROMÂNIA DE MÂINE"

Reforma învățământului - o cauză națională

Prof.univ.dr.Aurelian BONDREA

Ca prioritate națională, cum este înscris în lege, ca factor vital al punerii în valoare a resurselor umane ale țării, cum ar trebui să se petreacă în realitate, învățământul este o componentă socio-umană majoră a vieții naționale, viață care parurge timpul sau procesul tranzitiei la o nouă societate: o societate supusă schimbării continue și

profunde, în condițiile democrației pluraliste. În acest context, dezvoltarea social-economică și libera afirmare a personalității umane, sub egida democrației pluraliste, reprezintă procese care se condiționează reciproc, pentru bunul mers al tranzitiei fiind la fel de importante atât soluționarea problemelor materiale, economice, cât și a

celor social-umane, inclusiv sub aspectul punerii în valoare, fără nici un fel de discriminări și oprești, a resurselor umane. Mai direct spus, evoluția și modernizarea societății nu pot fi concepute în afara evoluției și modernizării învățământului.

În anii din urmă, dezbatările de idei din țară și de peste hotare au evidențiat, pe bună dreptate, că, într-o epocă marcată de rapiditatea schimbărilor sociale, politice, economice și cultural-științifice, sistemul de învățământ al fiecărei țări face obiectul unei atenții crescânde, al reformelor succese, călăzuze, cel mai adesea, de strategia sau conștiința potrivit cărora învățământul a devenit unul din domeniile esențiale, de însemnatate socială majoră, în cadrul căruia individul este pregătit să înfrunte diversitatea și creșterea nivelului de complexitate a societății.

Cum răspunde AGRICULTURA imperativelor ecologice ?

Acad. David DAVIDESCU
Prof.dr. Velicica DAVIDESCU

Academie Română a lansat un program prioritări de 16 teme de cercetare științifică, de interes național și nu numai, între care și o temă intitulată „Cercetări privind conservarea biodiversității speciilor vegetale și animale”. Conceptul de biodiversitate este definit astfel de V.Soran/1997/: „Biodiversitatea constituie o realitate ecologică momentană, generată de o varietate complexitate, depinzând de mulțimea condițiilor din diverse biotopuri”, ce se poate exprima prin densitate și semnificația relativă a speciilor de pe o suprafață sau dintr-un volum optim al unui biosistem”.

Fiecare ecosistem are o anumită capacitate de a-și păstra particularitățile structurale și funcționale, în urma acțiunii diversilor factori externi, definită ca stabilitate a ecosistemului. Noțiunea de biodiversitate o înținem și sub alte denumiri ca „abundență relativă a speciilor”, „bogăția speciilor”, „diversitatea speciilor”, „bogăția de specii dintr-un ecosistem” (R.H.Mac Arthur, 1957. R. Margalef, 1956,

(Continuare în pag. 7)

A început Concursul de admitere la Universitatea „Spiru Haret”

La Universitatea „Spiru Haret”, din cadrul Fundației „România de Mâine”, a început concursul de admitere pentru anul universitar 1998-1999 la următoarele facultăți și colegii autorizate prin Hotărâre de Guvern:

- FACULTĂȚILE DE DREPT DIN BUCUREȘTI, CONSTANȚA și BRAȘOV
- FACULTĂȚILE DE MANAGEMENT FINANCIAR-CONTABIL DIN BUCUREȘTI, CRAIOVA, BRAȘOV, CONSTANȚA CÂMPULUNG-MUSCEL și RÂMNICU VÂLCEA
- FACULTĂȚILE DE MARKETING ȘI COMERT EXTERIOR, SOCIOLOGIE ȘI PSIHOLOGIE, LIMBI ȘI LITERATURI STRĂINE, FILOSOFIE ȘI JURNALISTICĂ, GEOGRAFIE, ISTORIE, MEDICINĂ VETERINARĂ, MATEMATICĂ-INFORMATICĂ, MUZICĂ, EDUCAȚIE FIZICĂ ȘI SPORT, ARHITECTURĂ ȘI URBANISM DIN BUCUREȘTI
- COLEGIILE UNIVERSITARE PEDAGOGICE DE INSTITUTORI DIN BUCUREȘTI, CÂMPULUNG-MUSCEL, BLAJ ȘI RÂMNICU VÂLCEA.

Concursul pe facultăți și colegii se desfășoară între 10 și 31 iulie 1998.

Inscrierile se fac până în preziua primei probe de concurs.

Detalii în paginile 4 și 5.

Anul 1958 (II) Eveniment important în devenirea Europei

Ioan SCURTU

Întorcându-se la Moscova, Hrușciov a discutat cu ministrul Apărării Naționale și apoi a pus problema în Biroul Politic al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, ajungându-se la concluzia că cererea „tovarășilor români putea fi satisfăcută: România era înconjurată numai de state socialiste, teritoriul ei putea fi acoperit de rachete sovietice plasate în Ucraina și Moldova, iar actual retragerii ar constitui un exemplu concret al politicii de pace și destindere promovată de Uniunea Sovietică”. La 7 noiembrie 1955, Hrușciov a comunicat punctul de vedere al conducerii sovietice lui Bodnăraș, care se afla la Moscova în fruntea delegației Partidului Muncitoresc Român care participa la festivitățile prilejuite de

aniversarea Revoluției din 1917. Gh. Apostol relata că Bodnăraș a telefonat la București că va aduce o veste importantă, drept care întregul Birou Politic 1-a așteptat la aeroport. Bodnăraș a coborât din avion cu surâsul pe buze și le-a comunicat că Hrușciov i-a spus că „partidul și guvernul sovietic au hotărât să retragă trupele sovietice din România. Dar asta nu pentru că noi am susținut teza asta, ci pentru că ei au ajuns la concluzia că e necesar să-și retragă trupele. A fost un moment teribil! Bucuria mare!” Gheorghiu-Dej s-a deplasat în Capitala Ungariei, ajutându-l pe Kádár Janos la refacerea Partidului Comunist Ungar. Cu acest prilej, liderul comunist român a lucrat cu multă răvnă, fapt ce i-a atrăs aprecierea lui Hrușciov.

In 1956 conducerea sovietică a fost absorbită de probleme complexe:

(Continuare în pag. 6)

OPINIA NATIONALĂ

Pe marginea unui Memoriu adresat
Ministerului Educației Naționale
**Propuneri de bun simț,
în concordanță
cu prevederile legale**

Nu numai în capitolul al XI-lea, anume consacrat învățământului particular, dar și în alte segmente ale Legii învățământului se constată grija deosebită a legiuitorului pentru ca între cele două modalități de pregătire, respectiv între învățământul de stat și cel privat să nu existe nici o discriminare. Încă din primele articole ale capitolului consacrat învățământului particular se legiferează faptul că „învățământul particular constituie o alternativă la învățământul de stat sau îl completează”, că „instituțiile și unitățile de învățământ particular acreditate fac parte din sistemul național de învățământ și educație”, ba mai mult, că „instituțiile și unitățile de învățământ particular acreditate pot fi sprijinate de stat”. Însăși procedura de acreditare este comună învățământului de stat și celui particular, iar în articolul III din Lege se specifică limpede că diplomele sau certificatele acordate de unitățile din învățământul particular au valoare și produc efectele acelor de studii elaborate în învățământul de stat. Așadar, atât învățământul de stat, cât și cel particular se revendică din aceleași drepturi și îndatoriri, iar cel dintâi obiectiv comun al lor este pregătirea viitorilor specialiști la nivelul exigenței naționale.

Din păcate, asemenea principii firești, corecte, formulate fără ambiguități, nu intotdeauna se regăsesc în practica universitară curentă, suscepțibila, din această cauză, de numeroase îmbunătățiri. Căteva direcții ale acestei îmbunătățiri sunt precizate în Memorii, adresat recent Ministerului Educației Naționale, prin intermediul revistei noastre, de către peste 50 de semnatari, toți învățători și educatoare, integrati operațional în procesul de învățământ preuniversitar, și care, în numele celor 1.400 de absolvenți ai Colegiului Universitar Pedagogic de Institutori din cadrul Universității „Spiru Haret” (promoțiile 1994, 1995, 1996 și 1997), evidențiază unele neconcordanțe din aplicarea legilor.

Aștel, de pildă, pornind de la faptul că, potrivit legii, Colegiul Universitar Pedagogic de Institutori din București a fost strondat, pentru finalizarea studiilor prin examenele de selecție și de diplomă, la Facultatea de Psihologie a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, semnatarii solicită ca respectiva universitate ieșeană să organizeze examen de selecție în luniile noiembrie și martie, anual, așa cum prevede Legea

nr. 71/1995, și nu doar o singură sesiune pe an, așa cum s-a procedat în anii 1996 și 1997.

O altă propunere pornește de la modalitatea greoaie de desfășurare a acestui gen de examen. „Majoritatea colegilor noștri sunt din zona Munteniei (...). Calculați și Dumneavoastră că costă două drumuri dus-intors până la Iași, pentru examenul de selecție și, separat, pentru examenul de diplomă, plus căte 10-12 zile de hotel, lăsând la o parte hrana și taxele aferente. Se ajunge la o povară de 3-4 milioane lei pentru niște educatoare și învățători suplinitori cu salarii modeste. Ei vor fi nevoiți să ia pâinea de la gura copiilor pe cel puțin 5-6 luni”. Solicitanții propun Bucureștiu ca loc de desfășurare a acestor examene: „Comisia ar putea fi formată din 5-8 cadre didactice de la Facultatea de Psihologie din Iași, astfel încât să se deplaseze numai acest grup de profesori de la Iași la București, și nu cei 1.400 de candidați de la București la Iași”.

În continuare, semnatarii Memorii precizează: „Practica a dovedit realitatea unui mod de organizare și mai simplu. Universitatea organizatoare trimite 1-2 delegați (care pot fi și membri în comisia de examinare) la instituția unde se organizează examenele. Ei aduc subiectele, asigurând secretul lor, supraveghează desfășurarea examenului, având concursul universității gazdă, adună lucrările și sigilează pachetele pe care le transportă cu o mașină și le predă comisiei pentru verificare și notare”.

Cum vedem, propunerile sunt de bun-simț și în concordanță cu prevederile legale. Argumente esențiale pentru ca ele să fie analizate cu atenție și bunăvoieță de Ministerul Educației Naționale, spre a fi găsite soluții optime unor probleme care afectează destinul a mii și mii de tineri.

(M.I.)

În sprijinul candidaților la admitere

Candidații la Concursul de admitere în Facultatea de Filosofie și Jurnalistică, Facultatea de Limbi și Literaturi Străine și Colegiile Universitare Pedagogice de Institutori pot să-și completeze pregătirea sistematică pentru proba de Limba română prin studierea lucrării

acad. Ion Coteanu – Gramatică, Stilistică, Compoziție,

unde se precizează: „Studiul mecanismului căruia îi dăm numele de gramatică se poate face în mai multe feluri. Unul este cel de aici, unde gramatica este privită ca mijloc de producere concretă a propozițiilor, frazelor și compunerilor”. Cartea a apărut recent la Editura Fundației „România de Mâine”. Ea poate fi procurată de la Librăria Universității „Spiru Haret” (Palatul Sporturilor și Culturii – parter).

Un manual universitar binevenit

Prof.univ.dr.Ion TOMA

Apariția unui manual universitar de teorie a comunicării reprezintă un fenomen notabil pentru autorul său – prof.univ.dr.Ion Haineș – specialist cunoscut în perimetru „umanioarelor” și pentru Universitatea „Spiru Haret”. Faptul este cu atât mai important că este vorba de un domeniu nou, interdisciplinar nu numai la noi, unde a căpătat contur abia în ultimul deceniu, și pe plan mondial, unde preocupările de definire a obiectului, principiilor, metodelor specifice nu depășesc o jumătate de secol. Pe căt este de nouă ca disciplină științifică, pe căt de rapid a intrat în atenția oamenilor de cultură, în universități și chiar în învățământul preuniversitar, o gamă largă de specialiști în domeniul de granită (lingviști, sociologi, psihologi, filozofi, ziariști, istorici, economisti, juriști, teologi, informaticieni, literați, esteticieni etc.) implicându-se în dezbaterea problematicii acesteia nouă ca ansamblu, coherent autonom, dar aflată în nuce în tematica disciplinelor învecinate amintite. Demersul fiecăruia dintre acești specialiști poartă firesc amprenta disciplinei pe care o reprezintă, autonomia epistemologică și didactică a teoriei comunicării fiind în curs de consolidare.

Ion Haineș abordează în mod deliberat conceptele fundamentale ale acestei discipline moderne (comunicarea, socializarea, opinia publică, stilul, expresivitatea, semnul, simbolul etc.) și legăturile ei

cu domenii de cunoaștere conexe (sociologie, psihologie, lingvistică, stilistică, semantică, semiotică) din perspectiva ziaristică (cursul fiind destinat studenților Facultății de Filosofie și Jurnalistică), dar lasă loc suficient polivalenției interpretărilor teoretice și analizelor practice.

Carte este structurată în nouă capitoile. Primele două clarifică noțiunile de bază subsumate conceptului de comunicare: comunicarea de masă, structura actului comunicativ, informația, barierele comunicării, modurile comunicării: directă/indirectă, umană/non-umană, verbală/non-verbală, dialogală/multiplă/colectivă etc.). Acestea sunt eșalonate logice, corelate funcțional, gradate ca nivel de complexitate și puse într-o detaliată perspectivă istorică din care nu lipsește sugestivă imagine a viitorului.

Capitolul al III-lea dezbată Rolul și funcțiile mass-media în societate, definite în legătură cu tipul de comunicare al presei contemporane (indirectă, multiplă, colectivă, socializată) și cu câteva dintre

atribuile ei – opinia publică, manipularea, zvonul, informarea, dezinformarea etc. (autorul conchide că „oricăte critici le-am aduce, oricără de vehement le-am nega, ele se impun cu o evidență copleșitoare în viața noastră cotidiană, uneori cu o fascinație magică, iar viitorul rămâne deschis, făcându-ne să ne așteptăm, desigur, la noi surprise”).

Urmatorele cinci capitoile sunt dedicate stilisticii, fapt explicabil dacă avem în vedere specialitatea de bază a autorului și pondera stilului (în sensul său cel mai larg) în realizarea performantă a oricărui fel de comunicare. Problemele sunt prezентate teoretic, istoric, structural și funcțional. Sunt tratate în acest context, calitățile generale și particolare ale stilului (claritatea, proprietatea, precizia, corectitudinea, naturaletea, simplitatea, armonia, demnitatea, retrorismul, finețea, umorul, ironia, concizia, oralitatea), expresivitatea comunicării verbale, funcțiile limbajului (emotivă, conativă, cognitivă, fetică, metalingvistică, poetică), clasificarea stilurilor (din diverse puncte de vedere, cele mai importante diviziuni rezultante fiind stilurile: lingvistică, nelinguistică; orale, scrise; individuale, colective; istorice – primitiv, clasic, romantic, baroc, modern; funcționale – științific, administrativ-juridic, teatralistic, publicistic), atitudinea stilistică, faptele de stil, categoriile stilistice (stilistica fonetică, lexicală, grammaticală), figurile de stil, semnal, semnul, simbolul etc. Stilul publicistic este prezentat pe larg într-un capitol distinct.

Ultimul capitol înfățișează Arta ca mijloc de comunicare. S-a putut observa, sperăm, din succinta prezentare de mai sus, bogăția de teme și idei cuprinse în carteia intitulată modest *Introducere*, termen potrivit însă dacă ne referim la concizia, limpeza și accesibilitatea textului. Utilitatea lucrării este indiscutabilă și ea depășește nu numai domeniul jurnalistic, căruia îi este adresată explicit, ei și teritoriul didactic universitar în general, interesând cercuri largi de cititori implicați direct sau indirect în incinta și actuala problematică a comunicării.

Nr. cat.	Numele și prenumele	Anul studiori	Semnătura	
31	VASILE Enia	1996	Vasile Enia	invățătoare Româna educație fizică și sport
32	LUCIU Cristina	1997	Luciu Cristina	invățătoare Româna educație fizică și sport
33	Popescu Mihaela	1998	Popescu Mihaela	invățătoare Româna educație fizică și sport
34	DRĂGHICIU Irina	1998	Drăghiciu Irina	invățătoare Româna educație fizică și sport
35	FRĂSCĂ Silvana-Lucia	1996	Frăscă Silvana-Lucia	invățătoare Româna educație fizică și sport
36	RĂDULESCU Florin	1996	Rădulescu Florin	invățătoare Româna educație fizică și sport
37	RĂDULESCU Ana	1996	Rădulescu Ana	invățătoare Româna educație fizică și sport
38	FRAȚĂLĂ Cătălina	1997	Frațălă Cătălina	invățătoare Româna educație fizică și sport
39	DĂBĂLĂ Mihaela	1997	Dăbălă Mihaela	invățătoare Româna educație fizică și sport
40	HODRĂU Georgiana	1997	Hodrău Georgiana	invățătoare Româna educație fizică și sport
41	TĂNASECĂ CRISTINA	1994	Tănescă Cristina	invățătoare Româna educație fizică și sport
42	ROGU ABELE	1996	Roagu Abele	invățătoare Româna educație fizică și sport
43	TAHĂRESCU CRINA	1997	Tăharescu Crina	invățătoare Româna educație fizică și sport
44	ȘTANCIU L. MONICA	1998	Stanciu L. Monica	invățătoare Româna educație fizică și sport
45	LOPATĂ CRISTINA	1998	Lopata Cristina	invățătoare Româna educație fizică și sport
46	MĂDĂLĂU CRISTINA	1998	Mădălău Cristina	invățătoare Româna educație fizică și sport
47	STĂIANIUC DOMINA	1998	Stăianu Domina	invățătoare Româna educație fizică și sport

-5-

Nu-i destulă economia de piață fără un model de inteligență economică

În decursul celor 9 ani de când România tranzitionă în economia de piață s-au desfășurat și realizat ample și numeroase procese de reformă, de restructurare și privatizare, de creare a unui nou cadru legislativ și instituțional. Cu toate acestea, este aparentă evident pentru oricine că procesele amintite se desfășoară hooice, uneori ca niste entități paralele, incoerente, după criterii adeseori în contradicție cu cerințele eficienței economice, ecologice și sociale și, mai ales, cu interesele naționale reale. Absența unui model economic de piață performant explică de ce partidele politice de dreapta și de stânga își conștă reciproc opiniunile, rezultatele, dar și mijloacele de guvernare, de ce sindicatele sunt atât de divizate, de ce patronatele, firmele, băncile și instituțiile de asigurări sunt marginalizate, uneori ignorate, de ce corupția a luat proporții atât de puțin obișnuite etc. Incoerența și prelungirea nepermisă a proceselor de reformă datorate absenței unui model economic clar, performant se datorează și divizării pe care o cunoaște lumea economicilor români.

Opiniunea poporului român pentru economia de piață – așa cum se înscrie în Constituție – nu poate asigura prin sine însăși realizarea aspirațiilor de progres economic și de bunăstare a populației dacă nu se concepe și realizează un model economic performant. Faptul este evident dacă înținem seama că marea majoritate a țărilor cu economie de piață sunt slab dezvoltate; cele care au modele economice proprii, constituie în concordanță cu tradițiile și cultura și, mai ales, cu nevoile unui pragmatism economic accentuat sunt țări dezvoltate și țări foarte dezvoltate, cum sunt mai ales Germania, Japonia, SUA, în general țările anglo-saxone și Franța.

Pe de altă parte, credința multora dintre noi că integrarea în structurile euro-atlantice asigură succesul economiei de piață în România este că se poate de exagerată. Procesul de integrare implică mari costuri care pot fi plătite de România numai dacă tranzitiei la economia de piață îi asociază un model de inteligență economică performant; numai pe o astfel de bază devine posibilă și afirmarea capacitații noastre de competiție economică, deschisă de îndată ce România va fi admisă în Comunitatea Europeană.

Ce este inteligența economică?

Inteligența economică este un concept necunoscut în literatura de specialitate din țara noastră; el nu figurează nici în dicționarele de economie.

Potrivit literaturii de specialitate occidentale, foarte rară și aici, inteligența economică este totuși un ansamblu de acțiuni coordonate de cercetare, prelucrare și distribuire a informației, desfășurate legal, cu toate garanțiile de protecție necesare apărării patrimoniului întreprinderii, în cele mai bune condiții de calitate, de termen și de cost.

Inteligenta economică depășește, așadar, cu mult conceptul de informare, intrucât ea are la bază intenția strategică și tactică care prezidează și pilotează acțiunile partiale și succesele respective, precum și interacțiunile dintre toate nivelurile de activitate la care se exercită funcția de inteligență economică, de la bază (întreprinderea), trecând prin nivelurile intermediare (interprofesionale, locale), până la nivelul național (strategii concertate între diferite centre de decizie) sau internaționale (strategii de influențare a statelor-națuni).

Noțiunea de inteligență economică implică, așadar, depășirea acțiunilor paralele determinate de vocabularul de documentare și de informare, inclusiv activitatea de supraveghere (științifică și tehnologică, concurențială, finanțieră, juridică și de reglementare), de protecție a patrimoniului concurențial, de

influențare a progresului propriu și a activităților alților.

Marile sisteme de inteligență economică se diferențiază în primul rând după modul de abordare a informației. Astfel, unele sisteme consideră informația doar ca o resursă individuală (SUA, modelul anglo-saxon); alte modele, dimpotrivă, consideră informația ca o resursă colectivă, care nu se vinde și nu se cumpără (Japonia). Prin acest mod de abordare a informației, Japonia și-a creat un model de inteligență economică care a devenit principala părtă a dezvoltării sale economice și sociale. În timp ce modelul german de inteligență economică este conceput pornind de la considerarea informației ca un bun social, decurgând dintr-un profund sentiment patriotic și pe care se sprijină acțiunea colectivă și individuală a tuturor agenților din societate. De aceea în Germania informația se constituie și se dirijează către centre complexe de interes.

năționale, modelul american de inteligență economică este considerat un model fără orizont, limitat.

În schimb, **modelul japonez** este construit într-o vizion integratoare, protecțoare a tuturor nivelelor și centrelor de interes, care asigură succesiul și independența Japoniei. Forța de protecție și influențare ieșită din comun a modelului japonez de inteligență economică rezultă din concepția culturală, de bun colectiv a informării. De aceea conglomeratele industriale acoperă lumea cu informații legate de tehnoglobalism, de perspectivele noilor tehnologii și de anticipării asupra modurilor de consum. Capacitatea sa nelimitată de influențare n-a nimic comun cu un protecționism desuet, autarhic; el este progresist și legal în același timp, intrucât își exercită influența prin autopereționarea sa în interior, unde respinge bazele vechi ale propriului organism economic. Pe un astfel de concept al protecționismului

informațiilor prelucrate în centrele complexe de interes și de decizie (bănci, capitaluri industriale etc.) reprezintă temelia în jurul căreia se realizează în permanentă parteneriatul, pactul social. Lumea politică va fi foarte rar în contradicție cu centrele de decizie; landurile – ca unități ale administrației de stat – prin acordarea unor avize cu caracter pur tehnic asigură coerentă tuturor centrelor de decizie cu interesele naționale; senatul efectuează adeseori studii împreună cu centrele de decizie; asociațiile profesionale se constituie și acționează în același sens cu centrele de interes și de decizie; sindicalele concep acțiuni specifice convergente cu aceste centre de interes și de decizie.

Forța partenerială a modelului german la toate nivelurile (firmă, local și național) rezultă din faptul că acesta are la bază o politică industrială care reprezintă, între altele, și o formă

Un model românesc de inteligență economică este indispensabil.

Nu este suficient să se disponă de cea mai largă piață și informațiilor din lume (SUA) dacă nu există și un model corespunzător de inteligență economică. În plus, Japonia și Germania cheltuiesc sume considerabile mai mici și aceasta în condițiile unor mecanisme mult mai eficiente.

Influența crescândă a unor cabinet de consultanță poate întârzi elaborarea unui model românesc de inteligență economică, lăsându-se impresia că acestea pot să compenseze nevoia sau absentia sa. Nimic mai fals! Cabinetele de consultanță și managementul în general sunt organizate mai ales pe vizionarea individuală asupra informației. Acestea este unul din motivele pentru care managementul și cabinetele de consultanță cunosc astăzi fenomene de respingere din partea practicii. Eficiența lor ar putea fi asigurată dacă s-ar perfecționa după nevoile unui model românesc bine precizat de inteligență economică, în sinergie cu acesta.

România are nevoie de un model propriu, modern de inteligență economică pentru a putea efectua nu numai reforma, restrukturarea și privatizarea în concordanță cu interesele naționale, ale capitalului autohton, dar și pentru a pregăti bazele creșterii economice în viitorul decenii. Un model românesc, întemeiat pe o concepție clară, pe o vizionă largă asupra informației ar putea să stea la baza pregătirii, organizării și funcționării eficiente a economiei și societății informatizate, evitând îngustimile de valori, distorsiunile și pierderea în continuare de timp. Bine conceput, modelul românesc de inteligență economică ar putea asigura protecția necesară, larg acceptată la scară internațională, a economiei și promovarea pe această cale a intereselor economice românești. Într-un asemenea mecanism de inteligență economică alături de agenții economici de bază, bănci, patronat, case de asigurări, asociații profesionale, administrația locală etc. trebuie să se includă și acțiunile economice care în prezent se desfășoară în cadrul ambasadelor. Nici un agent economic sau acționare românească să nu se desfășoare în afara mecanismului practic de organizare și funcționare a modelului românesc de inteligență economică.

Modelul românesc, alături de particularitățile culturale specifice poporului nostru, se cere circumscris apoi efortului de integrare treptată a valorilor culturale din țările cu modele de inteligență economică performante, care și-au dovedit eficiența. Acest efort îl fac astăzi și alte țări și credem că este de demnitate și putință noastră, a românilor, să confirmăm existența unui asemenea potențial.

Dar eforturile economiștilor români din domeniul cercetării fundamentale și aplicative riscă să aibă o eficiență întotdeauna redusă dacă nevoia, comanda și realizarea lor nu se vor face în dependență directă de cerințele de organizare și funcționare a mecanismului inteligenței economice românești. Mari sarcini revin, în condițiile modelului de inteligență economică, învățământului economic românesc, adânc implicații în realizarea mutualității cu ceilalți agenți economici de bază.

Vechile mecanisme și, în primul rând, planul național unic ultra-centralizat, autarhic și neperformant a dispărut în mod firesc, dar nu a fost pus în locul acestuia un instrument de bază – de inteligență economică – în stare să confere înaltă eficiență economică tranzitiei la economia de piață, funcționării ulterioare a economiei de piață. Este cerința asigurării permanenței parteneriatului și a pactului social, a eficienței și progresului nostru economic și social.

Nu-i de conceput economia de piață fără un model de inteligență economică Dar, ce este inteligența economică?

Prof.univ.dr. Gheorghe RĂBOACĂ

Capacitatea de influențare, de protejare și de patriotism este un alt criteriu de diferențiere a celor trei modele de inteligență economică.

Particularitățile principalelor modele

Modelul american este un dispozitiv foarte ofensiv, cu o mare capacitate de influențare la nivelul întreprinderii. Regula de aur a modelului american de inteligență economică este aceea că ceea ce este bine și pentru firmă este bine și pentru SUA. Centrată la nivelul firmei, individual, aceasta nu vede însă că la frontieră țării se află concurența strânsă. În acest model, spiritul patriu se manifestă prin întreprindere, în interesul direct al firmei și atât. Chiar și țesătura juridică, de protecție a intereselor, este axată exclusiv pe firmă; logica sa individuală nu-i permite modelului american de inteligență economică să-și integreze și dimensiunea colectivă, națională a competiției economice. Din cauză că nu integrează interesele colective și

se întemeiază capacitatea sa de influențare, și pretenția de dominație economică mondială. Demn de relevat este faptul că în cadrul modelului japonez de inteligență economică, firma nu numai că nu cunoaște îngrădiri, dar este beneficiara tuturor avantajelor modelului, ceea ce îi și conferă de altfel o capacitate de agresivitate ieșită din comun.

Modelul german de inteligență economică se caracterizează prin cea mai mare capacitate de influențare din toate modelele existente în lume. Avându-și obârșia în tradițiile culturale germane, modelul de inteligență economică are la bază un profund sentiment colectiv de patriotism; acest atu cultural al comportamentului germanilor îi conferă modelului de inteligență economică atât o mare capacitate partenerială, cât și consensul acțiunilor agenților de toate felurile: economici, social-politici etc. Fluxul deschis al

de control social, o premisă a protecției și securității marilor firme, reflectă optica în care acestea pot și trebuie să apere interesul național.

În fine, mai mentionăm că modelul german, ca și modelul japonez, se caracterizează și printr-o anumită solidaritate a partenerilor. În Japonia solidaritatea marilor grupuri industriale se manifestă până acolo încât o firmă aflată în dificultate financiară temporară este ajutată să iasă din această stare.

Pe baza celor trei modele examineate se poate spune că inteligența economică este un sistem de organizare și funcționare a economiei de piață performante; este un savoiaire, adică o șansă sau o pricină în pregătirea și circulația informației în vederea penetrării ei pe toate filierele centrelor de decizie. Ceea ce s-a făcut până acum la noi prin colectarea și stocarea informațiilor nu poate fi nici pe departe confundat sau substituit cu un model de inteligență economică.

FUNDATIA „ROMÂNIA DE MÂINE” UNIVERSITATEA „SPIRU HARET”

CONCURS DE ADMITERE pentru anul universitar 1998/1999

la facultățile și colegiile autorizate să funcționeze prin Hotărâre de Guvern

CONCURSUL DE ADMITERE în anul I are loc între 10 și 31 iulie 1998.

Se susțin **două probe** (la disciplinele prevăzute la specializările similare de la facultățile de stat) **scris și/sau oral**. Se va lua în calcul și **media de la bacalaureat**, ca o notă alături de **notele de la scris și oral** (se adună și se împarte la 3).

Înscrieri se fac până în preziua primei probe de concurs.

Taxa de înscriere la concursul de admitere: 120.000 lei.

La facultățile la care nu se ocupă toate locurile, a doua sesiune se va organiza în luna septembrie.

Informații suplimentare se obțin de la secretariatele facultăților.

Nr. crt.	DENUMIREA FACULTĂȚII (COLEGIULUI)	NUMĂR DE LOCURI	PROBE DE CONCURS
1	DREPT Complexul universitar „Spiru Haret”, Grozăvești (Platforma Politehnicii) Tel. direct: 410.42.59; Centrala: 410 43 75 /16 /17 /22 /25; 410 43 80 /16 /17 /22 /25	ZI FF 400 200	- Limba română - Istoria românilor 20 VII - scris 21 VII - oral
2	MARKETING ȘI COMERȚ EXTERIOR Complexul universitar „Spiru Haret”, Grozăvești (Platforma Politehnicii) Tel. direct: 410.42.59; Centrala: 410 43 75 /16 /17 /22 /25; 410 43 80 /16 /17 /22 /25	ZI FF 400 200	- Algebră și analiză matematică - Economie sau Geografia României 16 VII - scris 17 VII - oral
3	MANAGEMENT FINANCIAR - CONTABIL Complexul universitar „Spiru Haret”, Grozăvești (Platforma Politehnicii) Tel. direct: 410.42.59; Centrala: 410 43 75 /16 /17 /22 /25; 410 43 80 /16 /17 /22 /25	ZI FF 400 200	- Algebră și analiză matematică - Economie sau Geografia României sau Contabilitate 17 VII - scris 18 VII - oral
4	SOCIOLOGIE - PSIHOLOGIE Palatul Sporturilor și Culturii, Parcul Tineretului Telefoane: directe 330 55 98 și 330 34 80; centrala 330 40 40 /140	ZI 200	- Psihologie - Sociologie sau Biologie sau Filosofie sau Logică sau Matematică 15 VII - scris 16 VII - oral
5	LIMBI ȘI LITERATURI STRĂINE Palatul Sporturilor și Culturii, Parcul Tineretului - specializarea: limbi și literaturi străine - specializarea: limba și literatura străină - limba și literatura română Telefoane: directe 330 55 98 și 330 34 80; centrala 330 40 40 /157	ZI 250 ZI FF 75 36	- Limba și literatura străină A - Limba și literatura străină B sau o limbă și literatură de circulație internațională sau Limba română 21 VII - scris 22 VII - scris - Limba și literatură străină A (engleză sau franceză, la alegere) - Limba și literatura română B 21 VII - scris 22 VII - scris
6	FILOSOFIE ȘI JURNALISTICĂ Palatul Sporturilor și Culturii, Parcul Tineretului Telefoane: directe 330 55 98 și 330 34 80; centrala 330 40 40 /183	ZI FF 200 100	- Limba română - Filosofie 15 VII - scris 16 VII - oral
7	GEOGRAFIE Palatul Sporturilor și Culturii, Parcul Tineretului Telefoane: directe 330 55 98 și 330 34 80; centrala 330 40 40 /183	ZI FF 100 50	- Geografia României - Geografia fizică generală sau Geografia umană și economică a lumii 18 VII - scris 19 VII - oral
8	ISTORIE Palatul Sporturilor și Culturii, Parcul Tineretului Telefoane: directe 330 55 98 și 330 34 80; centrala 330 40 40 /183	ZI FF 100 50	- Istorie universală - Istoria românilor 24 VII - scris 25 VII - oral

9	MEDICINĂ VETERINARĂ Sos. Străulești, nr. 14 Tel. 230 68 40	ZI FF	100 50	- Biologie (cls. a XII-a) - Chimie organică (cls. a X-a)	17 VII 18 VII	- scris - oral
10	MATEMATICĂ - INFORMATICĂ Palatul Sporturilor și Culturii, Parcul Tineretului Telefoane: directe 330 55 98 și 330 34 80; centrala 330 40 40 /183	ZI FF	100 50	- Algebră și analiză matematică - Geometrie plană și în spațiu și Trigonometrie	15 VII 16 VII	- scris - oral
11	EDUCAȚIE FIZICĂ ȘI SPORT Palatul Sporturilor și Culturii, Parcul Tineretului Telefoane: directe 330 55 98 și 330 34 80; centrala 330 40 40 /157	ZI FF	100 50	- etapa I: probă de motricitate - etapa a II-a: măiestrie sportivă - Biologie (cls. a XI-a)	20 VII 21 VII 22 VII	- scris
12	ARHITECTURĂ ȘI URBANISM Palatul Sporturilor și Culturii, Parcul Tineretului Telefoane: directe 330 55 98 și 330 34 80; centrala 330 40 40 /157	ZI	100	- Desen tehnic și desen liber - Matematică	16 VII 17 VII	- probă practică - scris
13	MUZICĂ Palatul Sporturilor și Culturii, Parcul Tineretului Telefoane: directe 330 55 98 și 330 34 80; centrala 330 40 40 /157	ZI FF	100 50	- Noțiuni de teoria muzicii - Solfegiu la prima vedere (grad mediu) - Probă de auz muzical	21 VII 22 VII	- scris - oral - oral
14	MANAGEMENT — BRAŞOV - specializarea: managementul firmei Str. 13 Decembrie, nr. 125 Tel. 068 /42 04 37	ZI FF	200 120	- Algebră și analiză matematică - Economie sau Geografia României		- scris - oral
15	ȘTIINȚE JURIDICE ȘI ADMINISTRATIVE — BRAŞOV - specializarea: administrație publică Str. 13 Decembrie, nr. 125 Tel. 068 /42 04 37	ZI FF	120 60	- Limba română - Istoria românilor sau Economie		- scris - oral
16	MANAGEMENT FINANCIAR - CONTABIL — CRAIOVA Str. Bresteui, nr. 1. Tel. 051 /19 82 65	ZI FF	200 100	- Algebră și analiză matematică - Economie sau Geografia României sau Contabilitate		- scris - oral
17	MANAGEMENT FINANCIAR - CONTABIL — CONSTANȚA Str. Melodiei, nr. 3 Tel. 041 /66 62 05	ZI FF	200 100	- Algebră și analiză matematică - Economie sau Geografia României sau Contabilitate		- scris - oral
18	DREPT — CONSTANȚA Str. Melodiei, nr. 3. Tel. 041 /66 62 05	ZI FF	120 60	- Limba română - Istoria românilor		- scris - oral
19	FINANȚE ȘI CONTABILITATE — CÂMPULUNG MUSCEL Str. Traian, nr. 223. Tel. 048 /81 40 00	ZI FF	90 45	- Algebră și analiză matematică - Economie sau Geografia României sau Contabilitate		- scris - oral
20	MANAGEMENT FINANCIAR - CONTABIL — RÂMNICU VÂLCEA - specializarea: finanțe - contabilitate Calea lui Traian, nr. 330 Tel. 050 /74 26 25	ZI FF	90 45	- Algebră și analiză matematică - Economie sau Geografia României sau Contabilitate		- scris - oral
21	COLEGIUL UNIVERSITAR PEDAGOGIC — BUCUREȘTI - specializarea: institutor - limba franceză - specializarea: institutor - muzică Palatul Sporturilor și Culturii, Parcul Tineretului Telefoane: directe 330 55 98 și 330 34 80; centrala 330 40 40 /187	ZI FF	100 50	- Probă de aptitudini pedagogice și artistice - Limba română - Limba franceză	23 VII 24 VII 25 VII	- scris - oral
22	COLEGIUL UNIVERSITAR PEDAGOGIC — CÂMPULUNG MUSCEL - specializarea: institutor - limba engleză - specializarea: institutor - desen Str. Traian, nr. 223 Tel. 048 /81 40 00	ZI FF	100 50	- Probă de aptitudini pedagogice și artistice - Limba română - Limba engleză	23 VII 24 VII 25 VII	- scris - oral
23	COLEGIUL UNIVERSITAR PEDAGOGIC — BLAJ - specializarea: institutor - desen Str. Doctor Vasile Suciu, nr. 26 Tel. 058 /71 12 51	ZI FF	100 50	- Probă de aptitudini pedagogice și artistice - Limba română - Desen liber		- scris - oral
24	COLEGIUL UNIVERSITAR PEDAGOGIC — RÂMNICU VÂLCEA - specializarea: institutor - muzică Calea lui Traian, nr. 330 Tel. 050 /74 26 25	ZI FF	100 50	- Probă de aptitudini pedagogice și artistice - Limba română - Muzică		- scris - oral

Reforma învățământului o cauză națională

(Continuare din pag. I)

În această privință am putea spune - aşa cum am subliniat și în alt context -, că experiența românească, elaborarea cu trei ani în urmă a unei legi organice a învățământului, recunoașterea și asimarea, cu anumite dificultăți, datorate în special atitudinii intolerante din partea unora, a învățământului particular, ca alternativă și completare la cel de stat, dau expresie orientării către un învățământ dinamic, umanist, de calitate, capabil a forma cetățenii activi ai României de mâine. Acestui scop îl servește linia generală a reformei școlare, programele și planurile de învățământ, modernizate și structurate - inclusiv în cadrul celor 24 de facultăți și colegii ale Universității "Spiru Haret" - , în strânsă relație cu nevoile specializării profesionale, dar și ale deschiderii către un larg orizont cultural și un exemplar comportament civic, fructificând, consecvent și sistematic, în spirit constructiv-analitic, valorile culturii naționale și universale.

Așa cum se remarcă în dezbatările publice - după părere noastră încă insuficient mediatizate -, problemele reformei învățământului nu privesc numai instituțiile școlare: o asemenea reformă, constituind o cauză națională, se impune atenției opiniei publice naționale. Problematica reformei poate fi dezbatută sistematic, consecvent, prin cele mai diverse mijloace, inclusiv prin întâlniri ale corpului profesoral, ale structurilor de conducere din sistemul de învățământ cu diverse categorii ale populației.

În ce privește impactul măsurilor de reformă în școală, atât corpul profesoral, cât și elevii exprimă aprecieri încurajatoare, sugestii semnificative, precum și critici care se cer a fi luate în considerație. Astfel, dintr-o anchetă a redacției „Tribuna învățământului” printre cadre didactice din municipiul Râmnicu-Vâlcea rezultă o diversitate de evaluări, dintre care se remarcă preocuparea pentru soluțiile de perspectivă, convingerea că actuala reformă a sistemului de învățământ trebuie gândită ca parte integrantă, organică a reformei societății românești, fiind necesar ca totul să fie proiectat „cu gândul la viitor”, evitându-se, pe cât posibil, apariția unor greșeli care vor influența, în mod negativ, generațiile următoare¹⁾.

Se tipăresc deja cursuri și manuale pentru noul an universitar

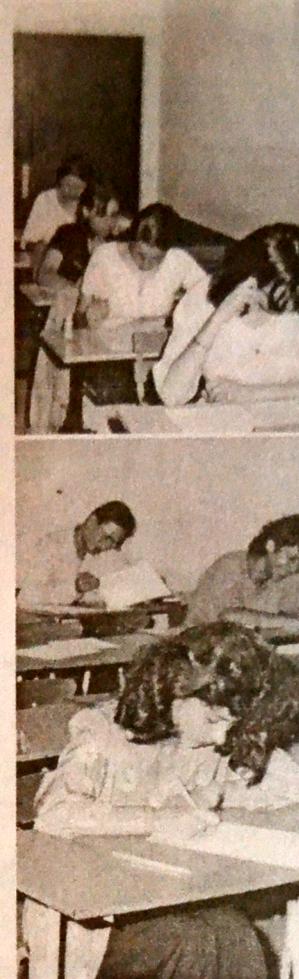
De altfel, este semnificativ că o bună parte a școlarilor au fost și sunt consultați în legătură cu unele aspecte ale reformei. Astfel, instituții specializate ale Ministerului Educației Naționale au efectuat un sondaj pe un eșantion de 1316 elevi din clasa a XII-a, răspunsurile acestora la chestionare oferind teme de reflecție pentru cei ce decid conținutul, ritmul și metodele reformei. Este relevant faptul că cei chestionați au apreciat ca valoroase (pozitive) aspecte ale reformei, cum sunt: **asigurarea culturii generale (81%), gratuitatea învățământului (89%), accesul la învățământ (88%)**, în timp ce aspectele deficitare (negative), care pot fi eliminate prin reformă, se referă la **planuri de învățământ excesiv încărcate (96%), metode reproductive și antrenarea doar a memoriei mecanice (82%), deficiențe de evaluare (84%), lipsa psihologilor, a consilierilor în orientarea școlară (91%), manuale nediferențiate pe profiluri (76%)** etc. Coroborându-se desfășurarea și rezultatele recentului bacalaureat 1998, asemenea răspunsuri sunt de natură a contribui la adoptarea unor noi măsuri de corecție în cadrul reformei școlare.

Există opinii potrivit căror, în procesul reformei, „la elaborarea și stabilirea multora dintre măsurile luate, valorificarea propunerilor, a inițiativelor, a ideilor cadrelor didactice care lucrează nemijlocit în învățământ este nesemnificativă”, unele măsuri tinzând spre centralism, neînținând seama de resursele materiale și umane ale unităților de învățământ, mai ales din mediul rural²⁾.

Numeroase exemple probează legătura strânsă, organică dintre reforma învățământului și procesul transformării întregii societăți românești, fiind evident că una dintre condițiile perfecționării vieții social-economice în ansamblu o reprezintă conținutul, calitatea și ritmul reformei școlare.

1) **Măsurile de reformă și impactul lor cu școala, „Tribuna învățământului”, nr.439, 23 iunie 1998.**

2) A se vedea rubrica **Reforma văzută din școală, „Tribuna învățământului”, nr.440, 30 iunie 1998.**

Anul 1958 (II)

Eveniment important în devenirea Europei

(Continuare din pag. I)

La 15 aprilie 1957 a fost semnat „Acordul referitor la statutul juridic al trupelor sovietice staționate temporar pe teritoriul României”, în care se preciza că acestea „nu se amestecă în treburile interne ale Republicii Populare Române” și că orice deplasare a acestor trupe se va face numai cu acordul guvernului român, iar persoanele care compun aceste trupe, precum și membrii familiilor lor „sunt obligați să se conformeze prevederilor legilor românești”. În iunie 1957, Gheorghiu-Dej a reușit să-i înlăture din Biroul Politic pe Miron Constantinescu și Iosif Chișinevski, considerați „oamenii lui Hrușciov” în conduceră Partidului Muncitor român. Din acel moment, Gheorghiu-Dej era înconjurat numai de oameni în care avea totală încredere, astfel că putea discuta, în sfârșit, fără rezerve, cu Hrușciov

problema retragerii trupelor sovietice. El a reluat argumentele că poporul român urmează cu încredere Partidul Muncitor român, că nu era normal să existe opinia că regimul socialist din România se menține doar cu sprijinul Armatei Sovietice. Hrușciov s-a declarat impresionat de aceste argumente și a luat decizia să retragă trupele sovietice. La 17 aprilie 1958, Hrușciov a adresat o scrisoare lui Gheorghiu-Dej în care se afirmă: „După părerea noastră, acum nu mai este necesară șederea trupelor sovietice pe teritoriul Republicii Populare Române”, drept care „C.C. al P.C.U.S. consideră că ar trebui să discutăm, în timpul cel mai apropiat, problema retragerii forțelor armate sovietice de pe teritoriul Republicii Populare Române, rezolvând-o pozitiv și publicând un comunicat corespunzător de presă”. Gheorghiu-Dej a răspuns la 23 aprilie: „Înțând seama de împrejurările actuale favorabile, suntem de acord cu propunerea dv. de a renunța la staționarea mai departe a trupelor sovietice în R.P.Română”. În memoriile sale, Hrușciov avea să noteze: „Bineînțeles, români au fost încântați, că în ciuda refuzului nostru initial, propunerea lor a triumfat”. Comitetul Politic Consultativ al Tratatului de la Varșovia, alcătuit din conducătorii de partid și de stat din țările membre, a aprobat, în ședința sa din 24 mai, desfășurată la Moscova, propunerea guvernului sovietic, pusă de acord cu guvernul român, privind retragerea trupelor sovietice din România. În aceeași zi,

a fost semnat Acordul între Ministerul Forțelor Armate ale României și Ministerul Apărării Naționale al URSS privind modalitățile concrete de retragere a trupelor, în perioada 15 iunie - 15 august 1958.

Guvemul de la București a elaborat un amplu program privind retragerea Armatei Roșii, în care erau înscrise mitinguri ale prieteniei româno-sovietice, serbări populare, cadourile ce urmău a fi oferite ostașilor sovietici, medalii și decorațiile, îmbarcarea în trenuri, traseul acestora, locurile de staționare în gări și persoanele care trebuie să-l salute și să le ofere flori etc. Nota dominantă a tuturor acestor acțiuni era aceea de a exprima Armatei Roșii „stima” și „recunoștința” pentru contribuția adusă la „eliberarea României de sub jugul fascist”, pentru ajutorul acordat în opera de construire a socialismului în România. Programul a fost îndeplinit întocmai, neexistând nici cea mai mică fisură; la toate mitingurile s-a vorbit despre decizia Uniunii Sovietice de a retrage trupele din România și de acordul guvernului român față de această hotărâre. Nu s-a făcut nici ceea mai mică aluzie la demersurile românești și la reacția inițială negativă a lui Hrușciov. Toți ostașii sovietici au primit medalia „Eliberarea de sub jugul fascist”, în total 25.149 persoane. Ultimul eșalon al trupelor sovietice s-a retras în ziua de 26 iulie, deci înainte de termenul stabilit. La recepția oferită de Consiliul de Miniștri, Gheorghiu-Dej a jinut să-i asigure pe „tovărășii sovietici” că România rămâne un „stâlp de bază” al lagărului socialist. În același timp, el a exprimat hotărârea fermă a conducerii române de a lupta pentru distrugerea oricărei opozitii față de drumul pe care-l

urmașii României: „Nu trebuie să uităm că există în pamă noastră epave jalinice ale vechilor clase exploatatoare, cămașile ale fostelor grupări reaționare și fasciste, care se leagă și acum în speranța că umeșul istoriei ar putea să fie întors și că România ar putea să fie rendusă în stare de robie și inapoiere pe care a cunoscut-o în vremea regimului burghezo-moșiesc”. El dădea asigurări „tovărășilor sovietici” că „mâna poporului muncitor și a statului său democrat-popular nu va șovâni nică pe viitor, lovind fără crujare în toți cei ce atentează împotriva cuceririlor revoluționare ale poporului”.

Intr-adevăr, în primii doi ani de după retragerea Armatei Roșii, în România s-a reinstalat un regim de teroare, similar celui din 1949-1950, când numeroase persoane au fost arestate sub acuzația că ar fi burghezi, reaționari, legionari, dușmani ai socialismului. De această dată, principaliii vizuați au fost intelectuali. Mai mulți dintre aceștia au fost arestați, intentându-li-se procese; între aceștia, Constantin Noica, Dumitru Pillat, Vasile Voiculescu, Vladimir Streinu, Alexandru Teodoreanu. Au fost puși în discuția organizațiilor de partid unii profesori universitari, între care Andrei Oțetea și Eliza Campus, acuzați de „confuzii ideologice”. În același timp, au fost arestați mai mulți tărani, mai ales „chiaburi”, acuzați că ar avea atitudine ostilă colectivizării agriculturii. Profitând de conjunctura creată, Gheorghiu-Dej a obținut excluderea din partid a lui Constantin Doncea (vechi communist, conducător al mișcărilor muncitorești din 1933, dar extrem de incomod) sub acuzația că ar desfășura acțiuni care subminează unitatea Partidului Muncitor român.

După acest val de teroare a urmat o destindere, care s-a materializat și în eliberarea treptată a celor arestați, ajungându-se, în august 1964, la eliberarea tuturor deținutilor politici, România fiind prima țară socialistă care a luat o asemenea măsură.

Pe altă parte, retragerea trupelor sovietice a fost urmată de intensificarea demersurilor României în capitalele statelor occidentale pentru normalizarea relațiilor bilaterale. În 1959, România și-a reglementat problemele financiare în suspensie cu firmele din Franța, Elveția, Marea Britanie, Belgia, Italia, Olanda; în 1960 cu cele din SUA, iar în 1963 cu Austria și R.F. Germania. Delegații parlamentare români au început să viziteze statele occidentale, după care au urmat întâlniri la nivel de miniștri și apoi al președintelui Consiliului de Miniștri. În același timp, reprezentanții României la ONU au început să adopte o atitudine proprie față de problemele aflate în dezbatere, nemaivând automat după indicația sovieticilor. Aceste mutații în politică externă au fost urmărite cu atenție de cancelariile occidentale, care căutau să incureze „disidență” românească. Pe fondul conflictului soviet-chinez de la începutul anilor '60, conducerea de la București a făcut un pas decisiv pe calea independenței, adoptând, în aprilie 1964, o Declarație în care se cerea respectarea strictă a egalității în drepturi între toate partidele și statele, indiferent de mărimea lor, a dreptului fiecărui partid de a-și rezolva singur problemele politice și organizatorice, de a-și desemna conduceră, de a fixa de sine stătător linia politică internă și internațională. Acest document a avut un larg ecou internațional, spre deosebire de acțiunile retragerii trupelor sovietice în 1958, care a trecut aproape neobservat de cancelariile occidentale, acestea evitând atunci să comenteze evenimentul. Dar la geneza Declarației din aprilie 1964 s-a aflat acțiunile retragerii Armatei Roșii, care a oferit conducerii de la București o anumită libertate de mișcare, de care nu a putut beneficia nici una din țările socialești, cel puțin în decenii 1958-1968.

Reflecții apolitice

Puncte de pornire

Caius Traian DRAGOMIR

Diferitele grupuri naționale, societățile și statele pot evolua politico-istorice, în principiu, în direcții foarte diferite, sub presiunea unor forțe din interior, sau a unor interacțiuni extreme; problema derivă doar din măsură – nu totodată suficiență – în care aceste evoluții ar putea fi acceptate, de populații implicate în ele, drept legitime și, ca atare, incontestabile.

Polaritatea legitim-illegitim este, probabil, cea mai puternică forță în funcție de care se exercită mișcările mecanismului existentei publice. Ceea ce nu apare, politic, în condiții de legitimitate – și șezașă în a dobândi ulterior necesara legitimitate – poate fi socotită în mod clar ca inevitabilă condamnată la dispariție. Desigur, timpul tinde să crească gradul de legitimitate al existenței – faptul nu este însă nici automat, nici sigur și nici obligatoriu durabil.

Legitim nu trebuie să fie numai regimul politic sau economic, guvernul sau conducătorul – legitim trebuie să fie oricare act public în modul, în locul și în timpul în care se manifestă, precum și mereu, în continuare. Legitimitatea are, desigur, două (și numai două) origini: mai întâi este faptul de a decurge dintr-o legitimitate deja existentă (legitimul se rupe din legitim) sau, în cazul în care, istoric, această condiție nu este îndeplinită – contribuția majoră, intens semnificativă, la binele public, generează de asemenea legitimitate. Sursa inițială a legitimății nu poate fi decât poporul; istoria constituie însă, în chip natural, un mediu în care

această condiție translață, se propagă (să cum constituia adesea și spațiul de apariție al ilegitimității). Așa cum am arătat adesea, noi (români dar, în general, și toți ceilalți centru și est-europeni) ne aflăm într-o severă criză de definire a legitimității sau ilegitimității diferitelor acte ale guvernărilor comuniste. Suntem nemulțumiri motive pentru a socoti ilegitime conducerile comuniste în ţările latente și, odată cu aceasta, efectele istorice, politice sau, adesea, civile ale sistemului comunist și, totuși, prea puține demarcări clare ale legitimului de ilegitim, pe acest teren, au fost operate până în ziua de azi. Totuși nu această problemă face subiectul cercetării de față; ei aceea, la fel de complicate, a modului în care s-a produs încheierea războiului rece și debutul reformelor (sau reformelor) sub raportul consecințelor pentru acumularea legitimității istorice. Există o legislație internațională –oricât de neglijată sau desconsiderată – a războiului; nu există nici o legislație internațională care să încerce să reglementeze războaiele reci. S-ar putea spune, evident, că războiul rece î se aplică legile și jurisprudența păcii. Apare lucrurile pot sta astfel, dar așa cum nu este nevoie de viol pentru a exista infracționalitate sexuală (hărțuirea apartinând, și aceasta, categoriei), nu este nevoie să ai în vedere invazia și moartea violentă pentru a identifica agresiunea – ea poate avea adesea o structură cu mult mai rafinată. În răzoaile propriu-zise forța combatantă victorioasă impune și condițiile păcii; cum se configuraază pacea consecutiv unui război rece?

Inchiderea războiului rece se produce între momentul întâlnirii de la Malta și cel al disoluției Uniunii Sovietice. Nu are loc abandonul, în condiții de egalitate a puterilor în luptă, a unei stări de conflict; este vorba de o capitulare practic necondiționată a uneia din părți – sistemul comunist. Un război rece este urmat de o capitulare tot „rece” – cel puțin sub raport juridic, partea înfrântă nu își abandonează suveranitatea. Mai apără încă un element care – în chip straniu – nu lipsește totdeauna în războiele fierbinți: condițiile păcii sunt la fel de favorabile atât invingătorului, cât și invinsului – cel puțin în cazul în care acesta din urmă reușește o bună comunicare cu primul și, împreună, gestioneză satisfăcător realitatea efectivă, de fapt. O serie de elemente proprii stării de capitulare se regăsesc împăcat în condiția actuală a părților anterior comuniste, doar semnul efectelor acestor elemente fiind, în majoritatea circumstanțelor, schimbă.

1. Consecutiv unei înfrângări, o jărgă sau un grup de jări basculează dintr-o sferă de influență într-o altă sferă de influență. Cu deosebire Polonia și România, dar într-o măsură apropiată și Ungaria, Cehia sau componentele fostei Iugoslavii cunosc foarte bine acest principiu istoric; și este aplicat într-tot fostele state comuniste. Fenomenul se produce însă după reguli noi – instalarea unei influențe nu este obligatoriu însoțită și de instituționalizarea acesteia. Deși global pozitiv, această redistribuire a influențelor, atunci când apare o discrepanță între efectul de influență, de factu și instituționalizarea, de jure, a relației, consecințe negative importante nu întârzie să apară – sunt generate discriminării cărora efect nu poate fi decât creșterea instabilității zonei. Cu această destabilizare marginală este plătită, istoric, menținerea unei mai mari stabilități a instituțiilor multinacionale occidentale.

2. Consecutiv capitulării, înfrângătorii li se impune dezarmarea (însoțită de restrucțuirea nemilitară a economiei, de implantarea unor tendințe culturale pacifice etc.). Reforma economică, morală, politică, juridică etc. în ţările centru- și est-europene are pentru Occident un avantaj echivalent dezarmării unui adversar potențial. O economie de piață puternică legată de economiile principalelor democrații, aderență politică la ideile democratice, o cultură liberală

de tip post-modern sunt factori de natură să anihilizeze potențialul agresorului statelor. De parte altor controverse și est-europene aceste schimbări sunt uite, având să urmărește din izolare, modernizarea și urmărirea întregii lor țărilor.

3. Plata cheltuielilor de razboi rece, în epoca postmodernă, confruntării sistemelor, la reducerea părării desfășurării a protecționismului. Acolo unde nu funcționează nici o protecție, statele mai puternice și mai moderne economice vor căști în detrimentul celor mai slabă și mai puțin tehnologizate. Prin ajutorul acordate Estului, Occidentul se auto-subsidyiază, cu o parte a acestor ajutoare, căci avantajul economic structural, tehnologic sau simplu existențial al părților care primesc sprijin se imparte cu exportatorii și cu experții occidentali ai reformelor. În condițile unui protecționism intens, economic – chiar de mari dimensiuni și cu atât mai mult căci micii – succombă în laxism, indiferență și descalificare. În condițile absenței oricărui protecționism, singurele structuri economice viabile și dinamice rămân să fie filialele locale ale marii producători ai planetei, ale marii companii internaționale, ceea ce nici măcar nu este un rău în sine și poate deveni, în condiția unei atente asezării a bazelor socio-politice ale fenomenului, chiar un remarcabil bine.

4. În cadrul tratatului care încheie un conflict, pacea se cere garantată; executarea condițiilor de pace nu poate fi lăsată în voia întâmplării. Condiția depășirii stadiului comunist este garantată în această perioadă care succede războiului rece prin credite și, deci, prin îndatorare. A te hotără să faci datoria, însemnă a garanta asupra intențiilor tale. Desigur, primirea creditului este un mod de garantării unor înțelegeri, exclusiv în condițile în care ansamblul relațiilor interstatale poate fi socotit drept civilizat și relativ stabil; forță militară a Occidentului este suficiență, însă, pentru a face să conteze angajamentele principale ale oricărui țări partenere, odată ce acestea au fost legal și legitim – asumate.

5. În sfârșit, o dată cu toate aceste condiții are loc, posterior marilor cicloșilor, o rearanjare a alianțelor și legăturilor intra- și inter-statale. Relația minoritate-majoritate este aceea care se reconstituie astăzi după reguli noi, acceptabile pentru națiunile democratice și neagresive –

împosibilă de acoperit cu autoritarismul și cu agresivitate.

Din îndată legătura este posibilă în stare să o dețină exact, mai judecă și mai istorică în amănunte, dar pe care Occidentul o schimbă strict cu sunte războiului rece – apără principala sursă de legitimitate în lumea post-convențională supuneră în fața celor cinci criterii majoră de schimbări – criterii derivate din chiar acela abandonul sistemului totalitar. Deși rezultatele dienții de capitalare – capitulare, însă, a unui sistem totalitar opresiv – aceste criterii sunt de natură să creeze legitimitatea atelor și principiilor unor noi puteri. În ce condiții se realizează aceasta? Evident, niciodată separat de celălalt criteriu – cel absolut și etern binet popular sau, altfel spus, interesul național. Echilibrul acestor două surse de legitimitate este singura sansă pentru ca pacea consecutivă războiului rece să fie un colaps extrem și rapid generalizabil.

Aici apare o ultimă diferență majoră între convențiile care închid războaiele fierbinți și acelea prin care se va trece cu adevărat dincolo de războiul rece: după primele, este important ca statele invinsă să devină că mai slabe – după ultimul, interesul general (global) revendică pentru națiunile în reformă state puternice. În primele cazuri, condițiile păcii sunt aduse la îndeplinire de invingătorul ocupant; în ultimul caz, ele trebuie (a) să respecte interesul național al celui care le aplică și, în chiar această calitate a lor (b), să fie puse în practică de către propriele guverne. Slăbirea statelor centru- și est-europene, în perioada de după revoluțiile anticomuniste, este una din cele mai mari erori ale acestor vremi. Statul puternic nu este însă – trebuie înțeles – statul autoritar, ci acela în care decizia politică nu este influențată de factori extrapolitici. De pe pozițile unui stat puternic (în sensul arătat aici), reforma economică și echilibrul majoritate-minorității, politica de împrumut și liberalizmul comercial nu generează primejdii, ci participă la o constelație a legitimității și stabilității.

François de la Rochefoucauld scria că mai mult rău este produs din slăbiciune, decât din voință rea. Ceea ce este valabil în cazul oamenilor devine infinit mai adevărat în cazul statelor.

Cum răspunde agricultura imperativelor ecologice ?

(Continuare din pag. 1)

Numerul organismelor vii care au apărut și s-au dezvoltat în diverse zone geografice este foarte mare, el aflându-se într-un echilibru dinamic. Specialiștii apreciază că astăzi, numărul speciilor vegetale de pe globul pământesc se ridică la aproximativ 240 000 specii, dintre care 25 000 sunt pe cale de dispariție. În ceea ce privește organismele animale, se apreciază că în mediu de creștere și dezvoltare al organismelor vii trăiesc peste un milion de specii, dintre care 750 000 sunt specii de insecte fitofage, care de asemenea se găsesc într-un echilibru dinamic.

O caracteristică a ecosistemelor o constituie **stabilitatea**, prin care se înțelege însușirea proprietății de a se opune tendințelor de modificare datorită unor factori interni sau ambientali. Intervențiile agresive în ecosistem pot avea consecințe nefavorabile asupra condițiilor de creștere și dezvoltare a unor specii de viețuitoare prezente în arealul respectiv. O specie cunoscută în toată lara, de la câmpie, în zone dealuri și cea montană, cum este **lupul**, în majoritatea țărilor europene a dispărut și se află numai în grădinițe zoologice. **Dropia**, o pasăre mare, ascunsătoare cu curș și care cu 50 de ani în urmă se întâlnă frecvent în Câmpia Bărăganului, astăzi, ca urmare a lucrărilor de organizare a teritoriului agricol în tarife mari și amânării terenului pentru irigații, a dispărut din paisajul Bărăganului.

Alte pasări cunoscute de strămoși noștri ca, vulturul **pleșuv**, **acvila**, **corbul** sunt pe cale de dispariție.

Dintre animalele domestice, rasa de taurine **„Sura de stepă”**, o rasă robustă, puțin pretențioasă, foarte comună în partea de sud a țării cu 50 de ani în urmă, este pe cale de dispariție.

De asemenea, numeroase specii valoroase de plante cultivate, cunoscute pentru o serie de calități, ca de exemplu soiurile de porumb

„Portocaliu de Târgu-Frumos”, **„Lăpușneac”**, **„Ariesan”**, alături de soiul de grâu A-15, și soiuri de legume, care înglobau în ele numeroase gene ce conțineau anumite calități, au dispărut.

Importanța conservării biodiversității speciilor constă, în primul rând, în păstrarea echilibrului ecologic între viațuitoare și conservarea „genelor” acestor specii, care însumează înșinuri credibile acumulate într-o perioadă foarte lungă de timp și care pot servi la crearea de organisme noi, prin transfer de gene, cu înșinuri noi, ca, de exemplu, rezistență față de factorii de mediu nefavorabili, sau care să conțină principii activi sau enzime care le conferă calități noi, cu importanță alimentară, medicamentoasă și, de ce nu, economică. Numărul de gene pe care le poate conține o plantă superioră se estimează la peste 5 milioane, de aceea identificarea genelor valoroase este o problemă dificilă care cere o apărată deosebită, alături de cadre calificate.

Conservarea biodiversității speciilor vegetale și animale constituie o investiție **benefică**, care urmărește păstrarea resurselor planetare și a bazei resurselor alimentare, precum și a unui echilibru ecologic stabil. Pe plan internațional această problemă este urmărită prin „Uniunea Internațională a Conservării Naturii”, care reuneste periodic specialiști din toată lumea pentru a dezbatе probleme de interes general sau specifice unor zone.

La noi în țară, silvicultorul **Petru Antonescu** (1907) a ridicat pentru prima dată problema „rezervațiilor naturale pentru conservarea biodiversității”, prănd scăma că aproape 2/3 din viețuitoare trăiesc în păduri. Legea mediului și Codul Silvic se ocupă de asemenea de „arile naturale protejate”.

Preocupările în acest domeniu găsim la regele **Ferdinand**, care era un iubitor al naturii, precum și la mulți alți specialisti din domeniul științelor naturale, ca de exemplu **Al. Borza**

1932; **ALBeldie** – 1951; **Traian Săvulescu** – 1950; **N.Boșcaia** – 1971; **N. Doniță** – 1977; **C. Chirita** – 1981; **V. Giurgiu** – 1982; **M. Paucă Comănescu** – 1989; care, în general, au studiat mai atât parte teoretică a biodiversității și au determinat unor indicații de diversitate, de stabilitate sau de reziliență.

În țara noastră, s-au făcut cărăi puși importanți în conservarea biodiversității speciilor vegetale și animale prin legislația unor „rezervații naturale”, ca cea din Munții Retezat, aflată sub auspiciile Academiei Române, apoi „Rezervația Delta Dunării”, „Banca de gene vegetale” de la Stațiunea experimentală agricolă Suceava, „Banca de gene animalești” de la Agenția Republicană de Reproducție Balotești, județ Ilfov.

Principalele stațiuni de cucerire și studiu, din cadrul Academiei de Științe Agricole și Silvice, ca și unitățile similare de pe lângă Universitățile Agricole, ar trebui să introducă în planurile lor de activitate înființarea de colecții naționale, de specii și soiuri autohtone de plante, de mări, pări, prun, viță de vie etc., precum și de specii și rase de animale autohtone (rasa de bovine „Sura de stepă”, rasa de cabine „Hujă” etc.), pentru conservarea biodiversității și ca surse de gene valoroase pentru creația de noi soiuri de plante sau rase de animale.

* **Biotop** – areal geografic în care trăiesc un grup de plante și animale, în condiții omogene de habitat.

* **Ecosistem** – ansamblu format din biotop și biocenoză, în care se stabilesc relații strânse atât între organisme, cât și între acestea și factorii abiotici.

* **Biocenoză** – asociație biologică de plante și animale care se află într-un echilibru dinamic dependent de mediu.

* **Genetă** – sunt constituenții ai cromozomilor, care determină transmiterea unor încrengături și mănențea creșterii.

NOU

la Editura
Fundației
„România de Mâine”

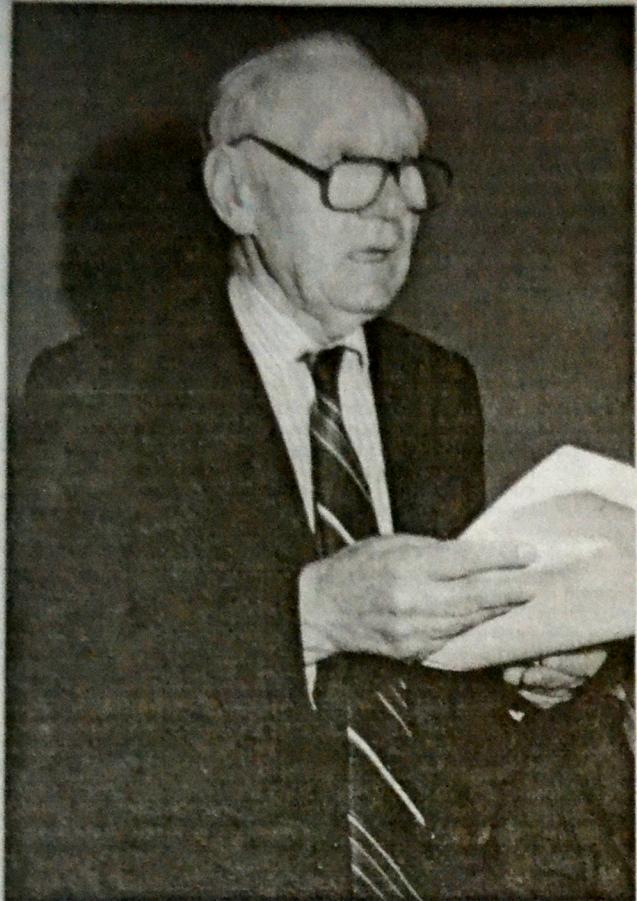
UNIVERSITATEA „SPIRU HARET”
TEODORĂ CRISTEA

STRATEGIES
DE LA
TRADUCTION

Erată

Finalul articolului „Tranzitia posttotalitară” din numărul 216 al revistei noastre se va citi corect:

Rămasă neschimbată în privința esenției sale, a profitului și concurenței, șomajului și marilor decese de venituri și condiții de trai, societatea occidentală refuză „întoarcerea la trecut”, și nu numai la perioada mai îndepărtată a „capitalismului liberă concurență”, dar și a „capitalismului monopolist de stat postbelic, în favoarea capitalismului sincronizat internațional” prin integrare.

Independentă națională în sfera economiei

SĂ FIM NOI ÎNȘINE

Acad. N.N.CONSTANTINESCU

Interesul economic național trebuie apărat și promovat realmente, în fapt, așa cum fac țările dezvoltate, iar nu doar formal, în cuvinte – căteodată chiar prea multe – cum, din păcate, se întâmplă adesea la noi.

Administrația SUA nu vorbește de interesul național al țării, dar îl apără și îl promovează cu o strănicie pe care ar trebui să ne-o luăm model.

Drept urmare, fără a uita de interdependențele internaționale, trebuie ținut seama că, pentru a-și menține unitatea și independența politică, o țară trebuie să-și asigure o coloană vertebrală proprie a economiei naționale și economia modernă necesară, altfel guvernul ei riscând să ajungă o „regie națională” pentru o domnie economică străină. Locul țării în contextul internațional și gradul ei de independentă și suveranitate depind de țaria propriei economii. De asemenea, toate țările considerate democratice și dezvoltate procedeză tocmai pornind de la interesele proprii, cărora le

subordonează întreaga lor activitate internațională. Să luăm de exemplu SUA. Rămasă unică super-putere, această țară și-a pus problema principiului fundamental care să-i ghidizeze politica externă. După încreșterea existenței URSS, unii au propus ca principiu animator al politicii externe – democrația și, deci, „ce este bun pentru democrație este bun și pentru America”. Dar, imediat, această propunere a fost energetic criticată, deoarece – se spune – dacă vorbim deschis „uneori susținerea mișcărilor democratice în străinătate nu este bună pentru America și nici chiar necesară”. Și s-au oferit drept exemplu Orientul Mijlociu și alte zone ale lumii unde, fără a fi democratice, regimuri proamericană sunt cele susținute.

De aceea, constanta morală pe care trebuie să-o aibă politica americană – subliniată la 30 martie 1993 Kim R. Holmes, vicepreședinte al lui „The Heritage Foundation” și director al studiilor de apărare și politică externă – este „de a promova și

„Administrația SUA nu vorbește de interesul național al țării, dar îl apără și îl promovează cu o strănicie pe care ar trebui să ne-o luăm model”.

apăra viața, libertatea și prosperitatea poporului american. Îndeplinirea acestor teluri constituie obligația morală a guvernului american față de cetățenii săi. Aceasta este, de fapt, esența morală a contractului social pe care noi îl numim Constituția SUA”. Evident, Guvernul român nu are voie să uite că pactul social pe care l-a adoptat populația, și care se numește Constituția României, pretinde același lucru de la factorii noștri de putere. De aceea, nu poate fi considerat decât ca foarte straniu faptul că, deși declară că servesc democrația, guvernele noastre ne-au condus economia acolo unde se află ea acum, au lăsat producția națională de izbeliște, piața națională fără protecție în fața invaziei de produse străine, piețele noastre externe predată practic concurenților străini, balanțele noastre comerciale și de plăți dezechilibrate grav, nivelul de trai al majorității populației redus dramatic, datoria externă contractată cu o usurință, plus lipsă de eficiență economică alarmante, iar leul a fost adus în starea gravă de astăzi care nu numai că agravează enorm inflația, dar și servește la scurgerea peste graniță, fără echivalent, a unei însemnate părți din avuția națională și îngreunează extraordinar retehnologizarea cu mijloace proprii românești.

Și să nu uităm că, în cursul întâlnirii la vârf din zona Pacificului, presa americană și cea internațională ținea să sublinieze că America nu are nici prieteni și nici dușmani permanenti, ci doar interese permanente. Altfel spus, un pragmatism absolut. Comportamentul SUA în zona petrolieră a Orientului Mijlociu este și el grăitor. Exemplu SUA este de urmat.

Este deci necesar ca statul național să asigure o armonizare pe căt posibil mai rapidă a reglementărilor sale cu cele internaționale. Dar pentru aceasta se impune ca economia proprie să fie adusă într-o stare căt mai bună și mai eficientă, iar capitalul național să ocupe în ea locul cuvenit. Totodată, statul unei națiuni economicește mai slab, implicit cel român, trebuie să

utilizeze la maximum de folositor pentru el prevederile acordurilor internaționale, precum și maniera de a-și promova interesele statele puternice, dar și celealte care o fac cu succes. De asemenea, ca în cazul mișcării ratelor de schimb și, în genere, a politicilor monetare, sunt recomandabile acorduri într-o serie de bănci centrale din țări care au de apără aceleași categorii de interese. Zonele libere speciale de dezvoltare pot, la rândul lor, dacă sunt utilizate cu prudență, să concure la obținerea de însemnate succese când este vorba de mobilitatea capitalului între state (deci de venirea celui străin prin investiții directe de capital), a muncii și a mărfurilor (bunuri și servicii) și astfel să facă din transnaționale un aliat. Ar putea fi utilizat și prilejul privatizării pentru a pătrunde în unele transnaționale, promovând interesele naționale.

Fără îndoială, este necesară o maximă atenție care să fie acordată luptei contra monopolizării puterii economice într-un domeniu sau altul. Aceasta cu atât mai mult că unele concepții lansate de cei interesați atacă doar monopolurile de stat, pe care le cer desființate, dar nu spun un cuvânt despre monopolurile private, care, de fapt, nu sunt deloc mai bune decât cele de stat, ci poate mai periculoase; aceleși teorii vorbesc contra monopolurilor provenind din interiorul economiei naționale, dar nu spun nici un cuvânt despre monopolurile internaționale, care tind sau chiar își realizează dominația și exploatarea asupra economiei naționale.

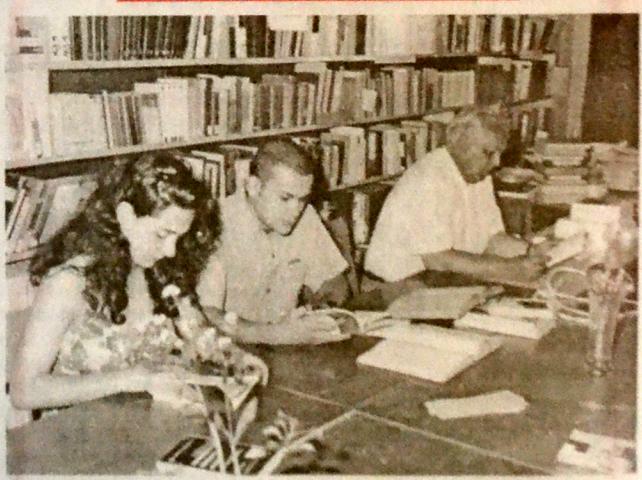
În fine, privind ansamblul economiei mondiale, forța și mijloacele cu care acționează statele mariilor națiuni, precum și puterea uriașă a transnaționalelor, apare necesar că, în interesul sporirii capacitatilor de a face față forței combinate (economic, politic și militar) a concurenței de pe piață mondială, națiunile cu o mai mică forță economică să-și asigure fiecare o mai bună organizare și dezvoltare a eforturilor de dezvoltare economică și concurențială. Aceasta le-ar ajuta să facă față situațiilor și a-și proteja existența, așa cum de fapt au făcut-o, la rândul lor, de-a lungul istoriei și marile puteri de astăzi. Mănuind cu înțelegere mecanismele economiei de piață, statul național modern și democratic poate reprezenta cel mai eficace mijloc de progres economic, ecologic și social pentru un popor. Acest stat, însă trebuie să fie flexibil, nedogmatic și condus de o clasă politică fidelă poporului, inteligentă, corect formată profesional, necoruptă și tenace în promovarea intereselor economice naționale în condițiile globalizării și acțiunii companiilor transnaționale.

Societatea civilă românească are datoria să sprijine statul național în aceeași direcție.

1. Shigenobu Yamamoto, *Forming a postnational global economy*, în „Kansai University Review of Economics and Business”, vol. 25, nr. 2 din martie 1997, pag. 19.

2. David C.Korten, *Corporațiile conduc lumea*, traducere de Ligia Caranfil, București, Editura Antet, 1998, pag. 203 și 204.

3. Yamamoto, op. cit., pag. 25.

REVISTA

OPINIA
națională

Director:
Prof.univ.dr.
Aurelian BONDREA

Revista se poate procură prin abonament sau, direct, de la sediul redacției.

Costul unui abonament trimestrial este de 3600 lei. Plata abonamentele se face prin mandat poștal sau dispoziție de plată pe adresa: Fundația „România de Mâine”, Palatul Sporturilor și Culturii, Parcul Tineretului, Sectorul 4, București, Cent. 451 00 972-B.C.R.-S.M.B.

Machetarea computerizată și tiparul
executate de
LABORATORUL DE TEHNOREDACTARE
SI TIPOGRAFIA
FUNDATIEI "ROMANIA DE MAINE"